

vkľub še nekaj točiek nedognanih ostalo, hočem javno na nje opozoriti, da se morda po ti poti končno doženejo. — Za Popovičovo rojstno mesto so razglasili pisatelji do zdaj 4 kraje; po Čop-Safariku je rojen blizu (unweit) Studenice, po Navratilu v Studenicah, po Wurzbachu, Žvabu in dr. v Arclinu in po gosp. Pajeku sedaj v Vojniku. Pita se, kdo ima prav? Vsakdo bode rekel, da g. dr. Pajek, ker je on to prepisal iz krstne knjige, ki je za to odločilni vir. Vendar v tem slučaju ni tako! Janisch (Typographisch-statistisches Lexikon von Steiermark I. str. 583) piše, da občina Vojniška obsega sedaj trg Vojnik (nemški Hochenegg) in Vojniško ves, ali da je do leta 1875 obsegala še Arclin, Škofjo ves, Trnovlje, Sv. Miklavž in Sv. Tomaž, ki so se rečenega leta iz Vojniške občine izločile in novo občino sê skupnim imenom Škofja ves ustanovile. Do leta 1875 je tedaj kretitelj imel prav, da je zapisaval vse otroke, ki so se rodili v imenovanih krajih, kakor v občini Vojniški rojene. A z letom 1875 je nastalo vprašanje, kdo da od teh otrok pripada novi občini Škofji vesi. Ker vestni in zanesljivi pisatelji Arclin imenujejo in se to za one čase tudi s krstno knjigo zлага, smemo po tem pojasnilu biti prepričani, da je pravi rojstni kraj Popovičev bil Arclin, temveč ker je boter grof Schrattenbach, kojemu je oča Popovič oskrboval grajščino Zalog, ob enem bil lastnik grada Arclina. Istino pa, da se je rodil Popovič 5. den in ne 9. den februarja, imamo g. Pajeku zahvaliti, ki nas je po krstni knjigi podučil, ker do zdaj so vsi krivo pisali 9. den rečenega mesca, a naj-novejši životopisec Popovičev L. Žvab (Lj. Zvon 1881, str. 108), po zmoti celo 9. januarja, kar sečen (hrvatski: siečanj!) v resnici pomenja in ne februarja. Odslej moramo tedaj reči: Popovič je rojen 5. februarja 1705 v Arclinu (v občini Škofja ves) pri Vojniku. Vse drugo je krivo! — Še jedna zmešnjava bi bila poravnati, ktero grajščino grof Schrattenbachovo da je prav oča Popovič oskrboval? Zalog zvanih gradov ima več po Slovenskem, in površni g. Žvab se je brez razloga za onega „na Moravskem sveti pod sv. Valentina goro (nemški Wartenberg)“ na Kransjkem odločil. Ali nam ne bi vedela tudi na to krstna knjiga istinskega odgovora? Gledé letnic, kda sta umrla St. Modrinjak in L. Volkmer, je dobro, da je g. popravil, kar je tiskar zmedel, kajti moj rokopis prav kaže, ali spet druga je z dnevom, kda je Volkmer umrl, ker Marn stavlja v svojem Jezičniku (letnik 18. str. 42) 4. den in gosp. Pajek 7. den. februarja mesca l. 1816. Naj bi učena gospoda pisatelja blagovolila to spričati! — Križ pa je z „vedežem“! Iskal sem ga nekaj let po velikih ces. knjižnicah in na malem Štajeru, a dobil le jeden odtis 2. izdaje v cesarski dvorski knjižnici v Beči do rok. Knjižica je vezana in načelni list nima pisatelja ni letnice.

Slednja je najbrže na ovitku tiskana! Titelkopija dvorske knjižnice pravi, da je resnično iz leta 1838! Pita se zdaj, od kterega leta da je prva izdaja, in ali se je res onim razjarjenim mozem posrečilo. celo izdajo do slednje knjižice ugonobiti?! Ako kdo vendar še kde prvotnega vedeža Gutmanovega zasledi, naj blagovoli načelni list, popolnoma prepisan z dostavljeno številko zadnje strani in opombo, koliko da je še morda v knjižnici zadi ali spredi listov, ki niso v tistem številu zapopadeni, v kojem slovenskem časniku, postavim „Slovenskem Gospodarju“, objaviti, da se to ob svojem času za slovensko bibliografijo porabi; dalje pa naj poskrbi, da pride delce v kako veliko javno knjižnico, da se našim slovstvenim zgodovinarjem in vnukom ohrani! — Slovstveno delovanje štajarskih Slovencev je pač primeroma najmenje znano. Nekdaj so ti, posebno vzhodna panoga, v Zagreb gledali, zdaj gledamo v Ljubljano. Rešimo bodočemu rodu spomine domoljubnih trudov očakov naših, dokler jim je še sledu med narodom! V Beči 19. januarja 1882.
Dr. Fr. Simonič.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor ob času resne vojske prepovedala je vlada vsem listom poročati več kakor vladni listi o vojski v Hercegovini, ki se je vsakako unela. Zato poročamo le, kar smo v vladnih listih brali: vstaši so prodrli od turško-črnogorske meje uže blizu do Mostara in Neretve, pa uže tudi črez Naretvo grabijo; pri Dobarji so umorili 10 vojakov in zažgali kosarno; tudi v Bosni močno vre in v Sarajevu so ustrelili uže več zarotnikov. Vladni list „Bohemia“ poroča, da v Hercegovini prebivalci kar bežijo k vstašem, nekateri kraji so celo prazni. FML. Jovanovič zahteva 40.000 mož; blizu Trebinja umoril je Osmanbeg 3 žandarje, več oficirjev, med temi lajtnant Lalič, in še več vojakov, je uže mrtvih. Vladni listi trdijo, da preteče 14. dni, preden se naši vojaki vsi zberejo in potem zopet 14 dni, preden se vstaja zatne. Inostranski posebno francoski listi pa pravijo še vedno, da na vsem ni nič, ampak da se naša armada zbira za pot v Solun. Kmalu bo vse jasno! — Vojaška taksa daje letos 660.000 goldinarjev in bo dobro došla v podporo zapuščenim, od rezervistov k vojski poklicanim, ženam in otrokom. — Državni zbor je pričel zborovati in bo kmalu obravnaval o proračunu za l. 1882. Mnogo delavcev iz Moravske prosi pri njem, naj prepové strogo ob nedeljah in praznikih delati. Gosposkej zbornici pa je minister Konrad predložil črtež nove šolske postave, ki bode bremena zlasti prebivalcem na deželi znatno polajšavala. — Čehi dobijo še letos svoje narodno vseučilišče. Nemei se zastonj upirajo, pravica mora biti, pa tudi Slovincem je minister Pražak ustregel; kajti blagi naš poslanec g. dr. Vošnjak nam piše, da

sedaj državna tiskarna razpošilja vsem sodnijam na Slovenskem tiskovine za slovensko uradovanje. Znaprej se ne more nikdo izgovarjati, da zaradi pomankanja tiskovin ne uraduje slovenski. Dakle, možje slovenski, sedaj veste, kaj imate tirjati in kako postopati! Slovenskemu uradovanju je pot nadelana. — Koroški Slovenci imajo sedaj svoj list po imenu „Mir“. Toda nemškutarji so se ga toliko ustrašili, da na vsa usta upijajo in jamrajo. Naj le! — Ogerski poslanci pod vodstvom grofa Aponija očitajo liberalnej večini silno zapravljivost in preobloženje prebivalstva z davki. Prav imajo. — V Trstu je volilna praska. Upati je, da zmaga vladi prijazen kandidat, podpiran od Slovencev.

Vnanje države. Na Bavarskem konservativci v deželnem zboru nič ne opravijo zoper liberalne ministre, ker so poslanci nesložni in preboječi. Poljake na Nemškem silno ponemčujejo v Poznańskem. — Ruski car je ukazal železnico potegniti od Orenburga globoko v srednjo Azijo do Tašenda; od turškega sultana pa tirja, naj mu plača še dolžno vojno odškodnino. Sultan nima penez in bode moral dati nekaj svojih dežel. Morebiti mahnejo Rusi v Carigrad, ako se avstrijska vojska spusti do Soluna. — Bolgari in Srbi so se sprli zaradi meje. Srbski knez Milan je skupštino pozval in naznanil, da snuje ministertvo sedaj narodno banko. — Italijanski rovar Garibaldi preselil se je v Neapol, kder utegne umreti, ker je precej slab. — Francoski minister Gambetta hotel je volilni red tako prenarediti, da bi samo njegovi pristaši bili izvoljeni. To je pa sedanjim poslancem presedalo in so zavrgli predlog ministrov. Gambetta hoče ministrovanje odložiti. — Angleži in Francozi so precejšnjo brco dobili od sultana, ker mu Egipt hočejo vzeti; povedal jim je, da nimajo česa iskati v Egiptu. Toliko poguma kaže sultan, ker vé, da Egipta nihče ne v Evropi ne vošči Angležem in Francozom. — Panamaško ožino marljivo prekapajo. Chilenci v južni Ameriki pa so z Bolivijanci napravili mir; slednji zgubijo primorske kraje.

Za poduk in kratek čas.

Iz potne torbice.

IV. Visoko nad Podčetrtkom stoji precej veliki grad istega imena. Krog njega je hosta in pod hosto je velika cesta, kraj ktere je tudi brzjav. Ko sem dospel na veliko cesto, sem je urno dalje mahnil, kajti v Podčetrtku je bil sejem, toraj se nisem hotel med ljudi mešati, tolikor vendar vem, da je trg zelo prijeten kraj med tremi hribi. — Črne megle, ktere so se vže celo jutro na nebesji podile, so se ravno zbrale, ko sem jo iz trga pobral in dež je začel liti da je bilo kaj! Marela mi je koristila in potoval sem trdno dalje. Pot je držala mimo hribov na desni strani, na levi pa sem gledal le hrvaške gore, ki so se takoj za Sotlo vzdigovale proti nebu.

Kakor po Slov. goricah, tako so tudi tu hribi z vinsko trto ali hosto obraščeni. Proti poldnevu sem prispel do sv. Petra pod Sv. Gorami. Ker je vedno še deževalo, in mi ni bilo dobro dalje potovati, sem poiskal tu prijatelja K., ki me je zelo prijazno sprijel in jegovi starši so zopet slovensko gostoljubnost mi skazali. Tu sem ostal do drugega dne. Med tem pa še sem se z večimi prijatelji in tovarši sešel, ktere sem s srčnim veseljem pozdravil, kajti dolgo se nismo videli. Pri dobrem vinu smo potem obhajali srečno snidenje.

Že mnogokrat sem slišal o imenitnosti „sv. Gore“, ker tudi iz Slov. goric radi tje romajo. Sedaj sem imel tudi jaz priložnost, da si nekoliko daleč sloveči kraj ogledam. Precej visoko na hribu nad sv. Petrom je bela cerkev, ktero sem na svojem potovanju že od daleč videl. Nisem znal, da sem tako blizu imenitnega kraja; še le prijatelj me je na to opozoril. Še tisti dan bi šel na hrib, ali vreme ni dopuščalo; počakal sem toraj drugega dneva. Poslovil sem se pri dobrih ljudeh in se napotil na hrib spremljan od prijatelja. Megla, nasledek prejšnjega dežja, se je kadila in hrib je bil ves v nji.

Izvolila sva si krajšo peško pot, in dasiravno je precej hladno bilo, sem bil vendar moker od pota. Kmalu sva prišla do majhnega križa in tu si malo počineva. Prijatelj mi je pravil, da okolo tega križa romarji po golih kolenih hodijo in Marijo, ktere podoba je na križi, častijo. Na vshodni strani tega križa, namreč na podlagi se neki poznajo znamenja zibe, v kterej je Marija Jezusa zibala, ko je tam hodila. Ali ravno ta del kamna, o katerem se to pripoveduje je bil z mahom zaraščen, torej nisem mogel nič videti, dasiravno sem mah odstranil. Šla sva dalje, sapa je bila vedno mrzlejša in gorski zrak mi je zopet pot na čelu posušil. Še za majhen ovinek in videla sva cerkev, vendar še precej visoko nad nama. Velika košata lipa kinča majhno ravnico še precej nizko od cerkve, na dešno in levo od lipe pa so ute in zraven silno veliko klopi pripravljenih za romarje, ki hočejo vino piti. Više je cerkovnikova in cerkvena hiša. Dobila sva od cerkovnika ključ od vrat in ko sva prehodila še kakih 40 ali 45 stopnic sva bila pred cerkvijo. Velika je precej, vendar je mnogo premajhna, da bi mogla toliko romarjev obseči, kteri od vseh strani prihajajo, mi pravi prijatelj, in rad sem mu vrjel. Pred cerkvijo in za cerkvo še sta dve precej veliki kapeli.

Da pa bi lepoto cerkve od znotraj popisal, za to je moje pero prenevkretno in prepuščam boljemu. To vendar omenim, da kdor znotraj lepo cerkev videti hoča, mora iti na sv. Gore. — Gosta megla mi je ves razgled vzela. Gotovo pa bi od tod videl daleč okrog pa lepem spodnjem Štajerskem in prijatelj mi je pravil, da se v lepem vremenu Sava, doneča Sava, vidi. Nazaj sva si iz-